

COMISIA
EUROPEANĂ

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 2.10.2024
JOIN(2024) 25 final

**COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR
ȘI BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII**

Construirea unor parteneriate internaționale durabile de tip „Echipa Europa”

Introducere

În ultimii cinci ani, Uniunea Europeană (UE) și-a revizuit modelul de cooperare pentru dezvoltare ținând cont de noile realități globale, inclusiv de impactul pandemiei de COVID-19, al războiului, al regresului democratic, al schimbărilor climatice și al concurenței geopolitice în creștere. Aceste evoluții au exacerbat inegalitățile și au împiedicat realizarea de progrese în direcția atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă. Ele au scos în evidență importanța consolidării rezilienței la șocurile externe.

O schimbare de paradigmă a intervenit în modul în care UE își abordează parteneriatele internaționale cu țări aflate dincolo de vecinătatea sa imediată. Această schimbare este necesară deoarece trebuie să ne îndepărtăm de dinamica donator-beneficiar și să ne poziționăm mai ferm într-un mediu internațional din ce în ce mai contestat. Noile parteneriate internaționale completează alte forme de angajament economic structurat – de exemplu, comerțul, energia, clima.

Articolul 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană prevede că UE trebuie să depună eforturi în vederea „promovării dezvoltării durabile pe plan economic, social și de mediu a țărilor în curs de dezvoltare, cu scopul primordial de a eradica sărăcia”. În ultimele decenii, țările care au reușit cel mai bine să reducă sărăcia sunt cele care au investit în infrastructură, valoare adăugată internă, guvernanta și dezvoltare umană, integrându-și astfel economiile în circuitele comerciale și de investiții mondiale.

Ca răspuns la pandemia de COVID-19, UE a introdus abordarea de tip „Echipa Europa”¹ – o nouă metodă de a reuni acțiunea UE, a statelor membre, a Băncii Europene de Investiții (BEI) și a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) într-un mod coordonat, astfel încât să se maximizeze impactul. Dincolo de finanțare, aceasta contribuie la punerea în comun a expertizei și stimulează o cultură mai strategică a cooperării. Această abordare a devenit metoda utilizată pentru implementarea parteneriatelor internaționale ale UE.

În decembrie 2021, președinta von der Leyen a lansat strategia de investiții „Global Gateway”². Punând accent pe obiectivele de dezvoltare durabilă, strategia reflectă tranziția conceptuală către parteneriate reciproc avantajoase între egali și trebuie să îndeplinească o cerință dublă: reziliența pe plan extern și intern. Prin intermediul strategiei „Global Gateway”, UE își concentrează mijloacele acolo unde acestea pot aduce cea mai mare schimbare în materie de dezvoltare durabilă.

UE și statele sale membre rămân principalul furnizor de asistență oficială pentru dezvoltare la nivel mondial – în 2023, au furnizat 42 % din total, adică 95,9 miliarde EUR. Cu toate acestea, finanțarea publică internațională devine derizorie în raport cu amploarea provocărilor actuale – singură nu mai este suficientă. Prin urmare, strategia „Global Gateway” este orientată și către mobilizarea investițiilor private.

Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și instrumentalizarea tot mai frecventă a dependențelor au confirmat că strategia „Global Gateway” a stabilit cadrul adecvat: în prezent, există o convergență între cerințele partenerilor și interesele fundamentale ale UE, în special în ceea ce privește clima și energia, materiile prime critice, conectivitatea digitală securizată și coridoarele de transport.

¹ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/team-europe-initiatives_ro#what-is-team-europe

² https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_ro

Deși a devenit un element central al parteneriatelor internaționale ale UE, strategia „Global Gateway” nu le acoperă în întregime. Continuăm să ne angajăm în zone de conflict, în țări fragile și în alte situații complexe prin mijloace adaptate. În ultimii ani, UE a elaborat, de asemenea, o abordare mai cuprinzătoare și mai strategică a gestionării migrației și a strămutării forțate. La nivel mondial, angajamentul multilateral rămâne o pârgie importantă pentru influența europeană.

În Balcanii de Vest și în vecinătatea estică și sudică, strategia „Global Gateway” este pusă în aplicare prin intermediul planurilor economice și de investiții. Cu toate acestea, UE implementează politici cuprinzătoare în aceste regiuni – noi parteneriate strategice și cuprinzătoare cu țările învecinate, Mecanismul pentru Ucraina, Mecanismul de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest. Prin urmare, prezenta comunicare se limitează la a face bilanțul progreselor înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a noilor parteneriate internaționale ale UE în țările din afara regiunilor vizate de politica de vecinătate și de extindere.

1. Abordarea de tip „Echipa Europa”

Pandemia de COVID-19 a scos în evidență necesitatea de a pune în comun resursele în modul cel mai eficient. UE a răspuns prin dezvoltarea abordării de tip „Echipa Europa”, ca parte a unui efort mai amplu de consolidare a arhitecturii financiare europene pentru dezvoltare. Această metodă reunește UE, statele sale membre, rețelele diplomatice ale acestora, agențiile de implementare și instituțiile de finanțare a dezvoltării, agențiile de creditare a exportului, BEI, BERD și sectorul privat. Abordarea impune ca UE și statele sale membre să acționeze în comun și să asigure o mai bună cooperare între actorii publici și cei privați. Lucrând ca parte a unei echipe pentru atingerea unor obiective comune specifice, fiecare actor poate să își valorifice propriul avantaj comparativ și să contribuie făcând ceea ce face cel mai bine. Resursele sunt utilizate în mod coerent, UE și statele sale membre având astfel posibilitatea să sporească amploarea, impactul și vizibilitatea acțiunii lor.

Statele membre ale UE au adoptat abordarea de tip „Echipa Europa” în timp record. În prezent, aceasta face parte integrantă din setul nostru de instrumente de acțiune externă, esențial pentru parteneriatele internaționale ale UE, fie în cadrul strategiei „Global Gateway”, în contexte fragile, fie prin implicare multilaterală. În mandatul actual au fost concepute primele inițiative ale Echipei Europa³ (peste 160) în toate regiunile și primele misiuni comune la nivel politic de promovare a strategiei „Global Gateway”.

2. Strategia „Global Gateway”

Deficitul de finanțare deja semnificativ care afecta atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă a crescut masiv în urma pandemiei de COVID-19 și a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Potrivit Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, acesta se ridică în prezent la aproximativ 4 mii de miliarde EUR pe an. Strategia „Global Gateway” reprezintă contribuția UE la reducerea acestui decalaj prin investiții în conexiuni inteligente, curate și sigure în sectorul energiei, sectorul digital și sectorul transporturilor și prin consolidarea sistemelor de sănătate, educație și cercetare din întreaga lume. Printr-o abordare de tip „Echipa Europa”, strategia sprijină redresarea economică globală, însoțește dubla tranziție verde și digitală dincolo de frontierele europene și sporește reziliența partenerilor noștri și autonomia strategică a Europei, în coordonare cu alte politici ale UE.

³ https://capacity4dev.europa.eu/resources/team-europe-tracker_en

„Global Gateway” este o ofertă cantitativă: scopul său este să mobilizeze investiții publice și private în valoare de până la 300 de miliarde EUR până în 2027 (inclusiv în regiunile vizate de politica de vecinătate și de extindere) printr-o combinație de granturi, împrumuturi preferențiale și garanții pentru reducerea riscurilor investițiilor.

Între 2021 și 2023, UE, statele membre, BEI și BERD au mobilizat investiții în valoare de 179 de miliarde EUR în sprijinul punerii în aplicare a strategiei „Global Gateway”. Din această sumă, 50 de miliarde EUR au fost furnizate de Comisia Europeană, iar 129 de miliarde EUR au fost mobilizate de statele membre ale UE, BEI și BERD.

„Global Gateway” este, de asemenea, o ofertă calitativă care promovează standarde sociale, de mediu și financiare ridicate și susține democrația, statul de drept și drepturile omului.

Strategia propune parteneriate cuprinzătoare adaptate nevoilor partenerilor – nu numai infrastructură materială, ci și investiții în educație, competențe și acces la finanțare durabilă, sprijin în materie de reglementare, transfer de tehnologie și schimb de cunoștințe. Proiectele „Global Gateway” promovează un mediu de reglementare și de afaceri favorabil în țările partenere, asigurând condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi. Specificitatea strategiei „Global Gateway” rezidă în această abordare unică la 360 de grade, esențială pentru a garanta că investițiile durează și au impact.

„Global Gateway” este în curs de implementare în întreaga lume, pentru fiecare țară vizată. Au fost lansate pachete de investiții cu Africa, Asia de Sud-Est, America Latină și zona Caraibilor și Asia Centrală. 225 de proiecte emblematice sunt în curs de desfășurare⁴. În octombrie 2023, președinta von der Leyen a găzduit primul Forum „Global Gateway” – pe parcursul a două zile, au fost semnate angajamente în valoare de 3 miliarde EUR cu o gamă largă de parteneri.

O altă caracteristică distinctă a strategiei „Global Gateway” este caracterul său incluziv. Structura de guvernare a strategiei a devenit operațională în cadrul primelor reuniuni la care au participat Comitetul „Global Gateway”, Grupul consultativ pentru întreprinderi și Platforma de consiliere pentru societatea civilă și autoritățile locale.

Sectorul privat, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii, reprezintă un actor-cheie al strategiei „Global Gateway”: nevoile de investiții la nivel mondial pot fi satisfăcute numai dacă finanțarea privată este mobilizată pe scară largă. UE a instituit instrumente inovatoare în acest sens, începând cu programul de garanții al Fondului european pentru dezvoltare durabilă Plus⁵, în valoare de 40 de miliarde EUR, care reduce riscul investițiilor pentru instituțiile de finanțare a dezvoltării, bănci și investitori instituționali. De asemenea, UE a organizat aproximativ 30 de forumuri de afaceri „Global Gateway”⁶ în țările partenere. Deși au fost puse bazele conceptuale și practice, rămân încă multe de făcut pentru a valorifica întregul potențial al sectorului privat. Aceasta include o mai bună mobilizare a capacității acestor instrumente inovatoare.

Strategia „Global Gateway” este implementată în cinci domenii prioritare.

⁴ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/global-gateway-flagship-projects_ro

⁵ https://international-partnerships.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/funding-instruments/european-fund-sustainable-development-plus_ro

⁶ https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/eu-business-fora_ro

a. Climă și energie

Tripla criză planetară cauzată de schimbările climatice, pierderea biodiversității și poluare necesită un răspuns ferm din partea UE, care să combine dimensiunile internă și internațională ale Pactului verde european. Strategia „Global Gateway” a plasat tranziția verde în centrul parteneriatelor noastre internaționale. În perioada 2021-2027, obiectivul este de a garanta că 35 % din bugetul extern al UE contribuie la acțiunile de combatere a schimbărilor climatice și 10 % la protecția biodiversității.

Strategia „Global Gateway” mobilizează investiții pentru a spori reziliența la schimbările climatice și accesul la energie curată și la infrastructuri precum centralele de producere a energiei din surse regenerabile și liniile pentru transportarea acesteia, precum și instalațiile de producere a hidrogenului verde. Strategia ajută țările partenere să renunțe la combustibilii fosili prin parteneriate pentru o tranziție energetică justă⁷, contribuind astfel la punerea în aplicare a angajamentului mondial asumat în cadrul COP28 care vizează triplarea capacității de producere a energiei din surse regenerabile și dublarea eficienței energetice până în 2030⁸. Strategia sprijină acțiunile de adaptare la schimbările climatice. Ea este esențială pentru implementarea celor 14 parteneriate strategice ale UE privind lanțurile valorice ale materiilor prime⁹ și creează noi piețe pentru întreprinderile europene din domeniul tehnologiilor curate. Strategia sprijină sisteme alimentare favorabile incluziunii și sustenabile pentru a consolida și restabili securitatea alimentară la nivel mondial și pentru a încuraja modele de pescuit și acvacultură reziliente la schimbările climatice. Ea transformă provocările de mediu în oportunități de creare de locuri de muncă și de prosperitate (de exemplu, prin parteneriatele forestiere care protejează pădurile, le refac și asigură gestionarea lor durabilă, consolidând în același timp lanțurile valorice forestiere¹⁰).

b. Sectorul digital

În prezent, tranziția digitală este unul dintre principalii vectori ai creșterii economice. Cu toate acestea, multe țări partenere nu au încă acces la instrumente și opțiuni digitale sigure și fiabile. În timp ce peste 90 % din locuitorii țărilor cu venituri ridicate utilizau internetul în 2022, doar 25 % au făcut acest lucru în țările cu venituri scăzute¹¹. În ultimii cinci ani, UE a lansat o tranziție digitală centrată pe factorul uman pentru a valorifica tehnologiile digitale în vederea unei creșteri favorabile incluziunii, verzi și durabile.

În plus, UE sprijină implementarea unor infrastructuri digitale și de conectivitate sigure și reziliente, care să creeze un mediu de încredere în beneficiul cetățenilor, al întreprinderilor, al societății civile și al guvernelor. UE nu finanțează furnizori cu grad ridicat de risc – în schimb, sprijină furnizorii de încredere pentru a garanta o conectivitate digitală sigură și fiabilă la nivel mondial. Aproximativ 10 % din finanțarea acordată în baza Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală” va fi dedicată acțiunilor digitale.

În cadrul strategiei „Global Gateway”, UE sprijină infrastructura, competențele și antreprenoriatul în domeniul digital, transformarea digitală a întreprinderilor și a serviciilor publice, precum și cooperarea în

⁷ Indonezia, Senegal, Africa de Sud, Vietnam.

⁸ <https://www.cop28.com/en/global-renewables-and-energy-efficiency-pledge>

⁹ Cu Canada, Ucraina, Namibia, Kazahstan, Argentina, Chile, Republica Democratică Congo, Zambia, Groenlanda, Rwanda, Norvegia, Uzbekistan, Australia, Serbia.

¹⁰ Cu Mongolia, Honduras, Guyana, Republica Congo, Uganda, Zambia.

¹¹ <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/2022/11/24/ff22-internet-use/>

materie de reglementare. UE a lansat cinci pachete cuprinzătoare privind economia digitală¹². Printre prioritățile pentru o infrastructură digitală sigură și de încredere se numără cablurile submarine securizate, infrastructura de bază, imaginile și datele satelitare, conectivitatea „pe ultimul kilometru”, guvernanta datelor și securitatea cibernetică.

c. Transport

Deși conectivitatea transporturilor este un factor-cheie al creșterii durabile și un motor esențial al comerțului, multe țări se confruntă în continuare cu lacune importante în materie de infrastructură. În cadrul strategiei „Global Gateway”, UE face demersuri pentru dezvoltarea tuturor formelor de transport – rutier, feroviar, maritim, aerian și urban – sprijinind, în același timp, eforturile de decarbonizare și de aliniere la principiile, standardele și normele europene și internaționale. Și în acest caz, oferta are un dublu scop: realizarea de investiții în infrastructura fizică pentru a consolida rețelele de transport, promovând, în același timp, un mediu de reglementare favorabil pentru a asigura implementarea proiectelor (de exemplu, coridorul economic Lobito¹³, coridorul de transport transcaspic¹⁴).

d. Sănătate

Ca răspuns la pandemia de COVID-19, UE a jucat un rol central în dezvoltarea rapidă, extinderea producției și distribuirea echitabilă a vaccinurilor și a tratamentelor împotriva COVID-19, precum și a metodelor de diagnosticare. Aproximativ două treimi din dozele de vaccin produse în UE – 3,1 miliarde de doze – au fost exportate către restul lumii. UE a fost membru fondator și un puternic susținător al acceleratorului accesului la instrumentele de combatere a COVID-19 și cel mai mare donator al COVAX – inițiativa multilaterală pentru accesul echitabil la vaccinuri împotriva COVID-19 la nivel mondial. În urma recenteii epidemii de mpox (variola maimuței), UE a mobilizat rapid Echipa Europa pentru a coordona donarea și livrarea de vaccinuri către țările africane afectate¹⁵.

UE a adoptat o Strategie în domeniul sănătății la nivel mondial¹⁶ care urmărește să asigure o sănătate mai bună pe termen lung pentru cetățenii din întreaga lume și să sporească investițiile în sănătate. Strategia subliniază importanța consolidării sistemelor de sănătate, a promovării acoperirii universale cu servicii de sănătate și a aplicării unei abordări de tipul „o singură sănătate”. În cadrul strategiei „Global Gateway”, UE s-a axat pe sistemele de sănătate, pe securitatea lanțurilor de aprovizionare cu produse farmaceutice și pe dezvoltarea producției locale prin investiții în infrastructură și într-un mediu de reglementare favorabil (de exemplu, inițiativa Echipa Europa privind fabricarea și accesul la vaccinuri, medicamente și tehnologii medicale în Africa¹⁷).

¹² Cu Nigeria, Kenya, Republica Democratică Congo, Filipine, Columbia.

¹³ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/lobito-corridor-connecting-democratic-republic-congo-and-zambia-global-markets-angola_ro

¹⁴ https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/news/global-gateway-eu-and-central-asian-countries-agree-building-blocks-develop-trans-caspian-transport-2024-01-30_ro

¹⁵ https://health.ec.europa.eu/latest-updates/first-delivery-mpox-vaccine-doses-arrives-democratic-republic-congo-2024-09-05_ro

¹⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_22_7153

¹⁷ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/team-europe-initiatives/team-europe-initiative-manufacturing-and-access-vaccines-medicines-and-health-technologies-africa_ro

e. Educație și cercetare

Pledând cu fermitate pentru sprijinirea educației ca motor esențial al creșterii economice și al dezvoltării durabile, UE și-a majorat investițiile în domeniu de la 7 % la 13 % din bugetul UE pentru parteneriate internaționale în perioada 2021-2023. Astfel, UE s-a poziționat pe plan mondial ca promotoare a educației în cadrul Organizației Națiunilor Unite (ONU). Cu ocazia unui eveniment la nivel înalt privind educația¹⁸ organizat la Bruxelles, în aprilie 2024, în cadrul strategiei „Global Gateway”, UE a semnat programe regionale și bilaterale în valoare de 245 de milioane EUR.

Principalele inițiative emblematice derulate în baza strategiei „Global Gateway” vizează (1) echitatea și educația de bază pentru fete (92 % dintre angajamentele asumate începând din 2021 s-au axat pe egalitatea de gen), (2) formarea cadrelor didactice, (3) educația și formarea profesională. Potrivit Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală”, 20 % din bugetul extern al UE pentru perioada 2021-2027 ar trebui să fie dedicat dezvoltării umane și incluziunii sociale, inclusiv educației și sănătății. De asemenea, UE valorifică programul Erasmus+ pentru a consolida calitatea educației și dezvoltarea competențelor.

3. Țări fragile

Fragilitatea se situează la cel mai ridicat nivel din ultimii zece ani: 24 % din populația lumii trăiește în prezent în contexte fragile¹⁹. UE se implică în zone de conflict, în țări fragile și în alte situații complexe, cu obiectivul principal de a aborda cauzele profunde ale fragilității, oferind, în același timp, acces la servicii de bază care salvează vieți și promovând reziliența populațiilor, în conformitate cu o abordare bazată pe legătura dintre domeniul umanitar, cel al dezvoltării și cel al păcii.

În contexte dificile din punct de vedere politic, în special în centrul regiunii Sahel și în Afganistan, UE a urmărit o abordare flexibilă, pragmatică și principială. Acest lucru implică menținerea angajamentului de a apăra interesele și valorile UE, continuarea proiectelor care aduc beneficii populației, în special grupurilor celor mai vulnerabile, și menținerea disponibilității de a dialoga cu autoritățile, fără a legitima juntele militare sau alte guverne nerecunoscute. Scopul său este de a preveni continuarea destabilizării, care ar afecta în mod direct Europa (de exemplu, terorismul, extremismul violent, criminalitatea organizată, traficul de droguri și de arme, migrația neregulamentară).

UE a lansat o reflecție internă cu privire la cele mai bune modalități de abordare a contextelor afectate de fragilitate și conflicte, integrând aspecte care țin de politică, economie, securitate, migrație, ajutor umanitar și dezvoltare umană, în conformitate cu abordarea integrată a UE în materie de conflicte și crize externe²⁰. Complexitatea din ce în ce mai mare a acestor contexte necesită abordări comune care se axează pe nevoile umanitare, precum și pe dezvoltarea durabilă și consolidarea păcii. Abordarea de tip „Echipa Europa” trebuie consolidată pentru a spori coerența și consecvența acțiunilor UE. De asemenea, UE colaborează cu ONU, cu Grupul Băncii Mondiale și cu Fondul Monetar Internațional pentru a valorifica la maximum avantajele comparative ale fiecărei părți și pentru a consolida alinierea politică.

¹⁸ https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/global-gateway-high-level-event-education_ro

¹⁹ https://www.oecd.org/en/publications/states-of-fragility-2022_c7fedf5e-en.html

²⁰ https://www.eeas.europa.eu/eeas/integrated-approach-external-conflicts-and-crises_en

4. Migrație

În ultimii cinci ani, UE a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește dimensiunea externă a migrației, lucrând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa” pentru a aprofunda parteneriate cuprinzătoare bazate pe interese reciproce. Aceasta și-a intensificat activitatea pentru a oferi un răspuns amplu, bazându-se pe experiența Fondului fiduciar de urgență al UE pentru Africa²¹ și abordând cauzele profunde ale migrației neregulate și ale strămutării forțate. De asemenea, UE și-a accelerat eforturile pentru a ajuta țările partenere să își consolideze guvernarea națională în materie de migrație și gestionare a frontierelor, să prevină sosirile neregulate și pierderile de vieți omenești, să combată introducerea ilegală de migranți și traficul de persoane, să îmbunătățească returnarea, readmisia și reintegrarea durabilă și să dezvolte în continuare căi legale, afirmând totodată importanța respectării drepturilor fundamentale și a dreptului internațional. Au fost lansate două inițiative ale Echipai Europa axate pe rutele de migrație atlantică/vest-mediteraneeană și central-mediteraneeană²².

Dimensiunea externă a migrației este o componentă esențială a Pactului privind migrația și azilul²³, care urmărește să abordeze gestionarea migrației la nivelul întregii administrații și al întregii rute. În conformitate cu pactul, UE și-a intensificat angajamentul față de țările partenere (de origine și de tranzit) în sprijinul unor parteneriate cuprinzătoare în domeniul migrației (de exemplu, cu Mauritania, dincolo de vecinătatea UE²⁴). Aceste parteneriate integrează toate aspectele politicii și cooperării UE, inclusiv acțiunile din cadrul strategiei „Global Gateway” care contribuie la consolidarea creșterii favorabile incluziunii și a creării de locuri de muncă, oferind oportunități economice pentru tineri în țările lor de origine.

Planul comun de punere în aplicare a Pactului privind migrația și azilul²⁵, adoptat în iunie 2024, încurajează statele membre să planifice acțiuni care pot consolida acest angajament al Echipai Europa cu principalele țări terțe, pe baza experienței și a relațiilor lor privilegiate.

În perioada de programare 2021-2027, 10 % din bugetul parteneriatelor internaționale a fost alocat cu titlu indicativ pentru acțiuni legate de migrație și strămutările forțate. În prezent sunt implementate peste 190 de acțiuni, în valoare de 5,3 miliarde EUR, în special în Africa Subsahariană, Africa de Nord și Asia Pacific.

De asemenea, UE a investit în domenii tematice de interes, cum ar fi combaterea criminalității organizate prin crearea de coaliții strategice cu țările partenere și cu alte părți interesate. Ea va continua să se bazeze pe Alianța mondială pentru combaterea introducerii ilegale de migranți²⁶.

²¹ https://international-partnerships.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/funding-instruments/trust-funds_ro#the-eu-emergency-trust-fund-for-africa-eutf

²² Inițiativa Echipai Europa axată pe ruta atlantică/vest-mediteraneeană reunește UE, Belgia, Republica Cehă, Danemarca, Franța, Germania, Italia, Țările de Jos, Spania, Elveția, Algeria, Mauritania, Maroc, Senegal, Gambia, Burkina Faso, Ghana, Guinea, Côte d'Ivoire, Mali, Niger, Nigeria. Inițiativa Echipai Europa axată pe ruta central-mediteraneeană reunește UE, Austria, Belgia, Germania, Republica Cehă, Danemarca, Franța, Italia, Malta, Țările de Jos, Spania, Elveția, Burkina Faso, Ciad, Egipt, Libia, Niger, Etiopia, Eritreea, Somalia, Sudan, Tunisia, Côte d'Ivoire, Guinea, Nigeria.

²³ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_ro

²⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pt/ip_24_1335

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_24_3161

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6081

În noiembrie 2023, UE a lansat, de asemenea, pachetul privind mobilitatea competențelor și a talentelor pentru a contribui la abordarea deficitului de forță de muncă și de competențe și la promovarea căilor legale de migrație din țări din afara UE. Au fost lansate parteneriate pentru atragerea de talente cu principalele țări partenere.

5. Un angajament multilateral

a. ONU, G7/G20, instituții financiare internaționale

În contextul unor noi atacuri împotriva multilateralismului, UE a continuat să colaboreze cu actori majori în forurile multilaterale și să promoveze dialogul strategic cu ONU și cu principalii parteneri multilaterali, în special Fondul Monetar Internațional, Grupul Băncii Mondiale și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. UE a contribuit la revigorarea ordinii multilaterale prin colaborarea cu conducerea ONU și cu alte entități pentru a pune în aplicare Agenda 2030 și pentru a asigura adoptarea Pactului pentru viitor în cadrul Summitului ONU privind viitorul. Prin intermediul strategiei „Global Gateway”, UE rămâne în avangarda eforturilor de promovare a obiectivelor de dezvoltare durabilă, după cum reiese din prima sa analiză voluntară prezentată în cadrul Forumului politic la nivel înalt privind dezvoltarea durabilă din 2023²⁷. De asemenea, UE a colaborat cu G7 pentru a coordona inițiativele majore în materie de infrastructură sub egida Parteneriatului pentru infrastructură și investiții la nivel mondial.

UE a jucat un rol activ în cadrul G20, sprijinind includerea pe ordinea de zi a aspectelor legate de dezvoltarea durabilă – de exemplu, acțiunile globale împotriva schimbărilor climatice, crearea Alianței mondiale împotriva foametei și a sărăciei²⁸. Ea a sprijinit cererea Uniunii Africane pentru obținerea unui loc permanent în cadrul G20 și și-a asumat un rol de lider în lupta împotriva inegalităților. De asemenea, a contribuit în mod activ la discuțiile privind finanțarea durabilă și reforma arhitecturii financiare internaționale. UE a jucat un rol important în cadrul conferințelor părților privind clima și biodiversitatea²⁹, precum și în cadrul negocierilor legate de Acordul privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice marine în zonele din afara jurisdicției naționale³⁰. În cadrul Grupului de experți al ONU privind minereurile critice pentru tranziția energetică, UE a contribuit la definirea unor principii fără caracter obligatoriu pentru o tranziție mondială justă și durabilă către o energie curată. În cadrul celei de-a 4-a Conferințe internaționale privind statele insulare mici în curs de dezvoltare³¹, UE și-a reînnoit solidaritatea față de partenerii care sunt deosebit de vulnerabili la schimbările climatice.

b. Fonduri globale

Începând din 2019, UE a contribuit în mare măsură la o serie de fonduri globale în sectoare precum educația (cel mai mare contribuitor la Parteneriatul mondial pentru educație, cu un angajament de 700 de milioane EUR în perioada 2021-2027), sănătatea (cel mai mare contribuitor la Fondul pentru pandemii, cu 427 de milioane EUR angajate; o contribuție de 300 de milioane EUR la Gavi – Alianța pentru vaccinuri; o contribuție de 715 milioane EUR la Fondul global pentru combaterea tuberculozei și malariei), clima (100 de milioane EUR la Fondul pentru adaptare; 25 de milioane EUR la Fondul pentru pierderi și

²⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_23_3801

²⁸ <https://www.g20.org/en/tracks/shepa-track/hunger-and-poverty>

²⁹ <https://unfccc.int/>; <https://www.cbd.int/cop>

³⁰ <https://www.un.org/bbnjagreement/en>

³¹ <https://sdgs.un.org/conferences/sids2024>

daune) și siguranța rutieră (contribuție de peste 2 milioane EUR la Fondul fiduciar al ONU pentru siguranța rutieră). UE a depus eforturi pentru a alinia mai bine aceste acțiuni la prioritățile strategiei „Global Gateway” și pentru a asigura vizibilitatea deplină a angajamentelor noastre colective.

c. Acordul din Samoa

În noiembrie 2023, UE, statele sale membre și statele membre ale Organizației statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific – reprezentând 1,5 miliarde de persoane – au semnat succesorul Acordului de la Cotonou, respectiv Acordul din Samoa³². Acesta a intrat în vigoare cu titlu provizoriu în ianuarie 2024 și a fost semnat de 77 din cele 79 de state din Africa, zona Caraibilor și Pacific. Acest acord modernizează cadrul de parteneriat și ne consolidează capacitatea de a aborda împreună provocările globale în următorii 20 de ani. El va fi acum pus în aplicare prin protocoale regionale, implementând parteneriatul la nivelul diferitelor subregiuni. În februarie 2024, Adunarea Parlamentară Paritară și cele trei adunări parlamentare regionale au organizat prima lor sesiune plenară în Angola.

6. Priorități orizontale: drepturile omului, inegalitățile, genul, tineretul, handicapul

Drepturile omului, democrația și statul de drept reprezintă o piatră de temelie a acțiunii externe a UE. Într-un context global de restrângere a spațiului civic și democratic, UE și-a menținut sprijinul necondiționat față de protecția și promovarea drepturilor omului, inclusiv a egalității de gen și a democrației. Planul de acțiune privind drepturile omului și democrația 2020-2027³³ a consolidat eforturile UE de susținere a drepturilor omului și a democrației în cadrul acțiunii sale externe.

Combaterea inegalităților și capacitatea femeilor și a tinerilor sunt priorități orizontale pentru Comisie. Creșterea inegalităților împiedică realizarea de progrese la nivelul tuturor obiectivelor de dezvoltare durabilă. Totuși, pandemia de COVID-19 a cauzat cea mai mare creștere a inegalităților pe plan mondial din ultimele trei decenii³⁴. În 2023, Comisia a lansat un indicator inovator al inegalității³⁵ pentru a putea înțelege, urmări și compara mai bine impactul acțiunilor sale asupra reducerii inegalităților. Acesta a arătat că 59 % din toate intervențiile noi finanțate din bugetul parteneriatelor internaționale în 2023 au pus un accent substanțial pe reducerea inegalităților.

Planul de acțiune privind egalitatea de gen și emanciparea femeilor în acțiunea externă (GAP III)³⁶ prevede ca, până în 2025, 85 % din toate acțiunile externe noi să contribuie la egalitatea de gen. Până în 2022, 72 % din acțiunile externe ale UE aveau deja ca obiectiv principal sau semnificativ egalitatea de gen.

În 2021, UE a înființat un Comitet de reflecție al tinerilor³⁷ care are rolul de a furniza contribuții directe cu privire la prioritățile parteneriatului UE. Acesta a mobilizat structuri similare la nivel național. În octombrie

³² <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/samoa-agreement/>

³³ https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-action-plan-human-rights-and-democracy-0_en

³⁴ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/inequality/>

³⁵ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2faa22b4-a8fb-11ed-b508-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-280515442#:~:text=The%20I-Marker%20is%20a%20fundamental%20tool%20for%20the,inequality%20reduction%20is%20an%20objective%20of%20development%20intervention>

³⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_20_2184

³⁷ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-sounding-board_ro

2022, Comisia a lansat primul său Plan de acțiune pentru tineret în cadrul acțiunii externe a UE³⁸, având ca scop implicarea, capacitatea și conectarea tinerilor din întreaga lume. Consilierii speciali pentru tineret au sprijinit UE în aceste eforturi.

În 2021, UE și-a actualizat „Setul de instrumente pentru plasarea titularilor de drepturi în centrul politicii de vecinătate, al politicii de cooperare pentru dezvoltare și al cooperării internaționale” – acesta include orientări privind incluziunea persoanelor cu handicap în acțiunile externe³⁹. Până în 2023, 41 % din acțiunile externe ale UE erau favorabile incluziunii persoanelor cu dizabilități, într-o măsură mai mică sau mai mare.

7. După regiune

a. Africa

În Africa se află aproape jumătate din cele 20 de economii cu cea mai rapidă creștere din lume, o forță de muncă tânără și dinamică și resurse naturale abundente. Cu toate acestea, regiunea duce lipsă de investiții, este foarte expusă degradării mediului și schimbărilor climatice și suferă de pe urma războiului și a instabilității politice. Începând din 2020, odată cu adoptarea Comunicării comune privind o strategie cuprinzătoare cu Africa⁴⁰, UE și-a consolidat parteneriatul cu acest continent. În cadrul celui de-al 6-lea summit UE-Uniunea Africană din februarie 2022, ambele părți au convenit asupra unei viziuni comune pentru 2030⁴¹, susținută de un pachet de investiții „Global Gateway Africa-Europa” în valoare de 150 de miliarde EUR. Parteneriatul Africa-UE promovează tranziția verde și tranziția digitală, dezvoltarea umană, gestionarea durabilă a migrației, integrarea economică regională și o ordine internațională bazată pe norme.

Portul Cotonou

Portul Cotonou este unul dintre cele mai importante noduri maritime din Africa de Vest, situat strategic între Lomé și Lagos. Începând din 2018, este gestionat de Port of Anvers Bruges International, care a lansat un demers de modernizare și extindere, transformând Cotonou într-un pol de excelență în materie de logistică și digitalizare. Acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, UE, Belgia, Franța și Țările de Jos au mobilizat deja peste 200 de milioane EUR pentru a moderniza portul, serviciile pe care le furnizează și conexiunea sa cu hinterlandul. Este vorba, printre altele, despre simplificarea și modernizarea procedurilor vamale, investiții în guvernanță și competitivitate, precum și sprijinirea construirii unui nou terminal de pescuit.

Punerea în aplicare a pachetului de investiții avansează bine în toate domeniile prioritare ale inițiativei „Global Gateway”: ecologizare (patru din cele 14 parteneriate strategice privind lanțurile valorice ale materiilor prime; Inițiativa Africa-UE privind energia verde), sectorul digital (Podul de inovare digitală între Africa și Europa 2.0; Digitalisation4Development Hub), transporturi (memorandum de înțelegere privind coridorul economic care leagă portul Lobito din Angola de Republica Democratică Congo și Zambia),

³⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_22_5882

³⁹ https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/events/human-rights-based-approach-eu-toolbox-placing-rights-holders-centre-international-partnerships-2021-09-16_ro

⁴⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52020JC0004>

⁴¹ https://www.consilium.europa.eu/media/54412/final_declaration-en.pdf

sănătate (Inițiativa Echipii Europa privind producția de vaccinuri, medicamente și tehnologii medicale și accesul la acestea, Acceleratorul producției africane de vaccinuri), educație și cercetare (Inițiativa regională a profesorilor pentru Africa).

Hidrogen verde în Namibia

În Namibia se găsesc importante resurse de energie eoliană și solară, precum și depozite substanțiale de pământuri rare și de alte minerale, care ar putea constitui coloana vertebrală a unei economii industriale verzi competitive. În 2022, Namibia a fost prima țară africană care a instituit un parteneriat strategic cu UE în ceea ce privește lanțurile valorice durabile ale materiilor prime și hidrogenul din surse regenerabile⁴². În cadrul Forumului „Global Gateway” din 2023 s-a convenit asupra unei foi de parcurs pentru punerea în aplicare a acestui parteneriat. Aceasta se realizează prin intermediul unei inițiative de tip „Echipa Europa”, care reunește UE, BEI, Germania, Țările de Jos, Belgia și Finlanda. A fost identificată o rezervă de șapte proiecte privind hidrogenul verde, pentru o investiție potențială totală de până la 20 de miliarde EUR. În paralel, UE sprijină Programul național pentru hidrogen verde, punând accent pe alinierea reglementărilor, pe consolidarea capacităților și pe dezvoltarea competențelor. Strategia „Global Gateway” trasează, de asemenea, cadrul pentru cooperarea dintre portul Rotterdam, portul Anvers-Bruges și Nampot.

Inițiativa regională a profesorilor pentru Africa

Africa va avea nevoie de peste 15 milioane de profesori suplimentari pentru a implementa învățământul primar și secundar universal până în 2030. Inițiativa regională a profesorilor pentru Africa⁴³, lansată în ianuarie 2023, reunește UE și mai multe state membre ale UE, Uniunea Africană și UNESCO. Ea contribuie la reducerea penuriei de cadre didactice și la formarea, în sectorul educației, a unei forțe de muncă mai competente, mai motivate și mai favorabile incluziunii, capabilă să ofere un învățământ de calitate.

b. Asia-Pacific

Asia este pe cale să devină centrul economiei mondiale. În ultimii cinci ani, UE a urmat o abordare adaptată diferitelor subregiuni ale Asiei.

UE a dezvoltat parteneriate bilaterale și regionale puternice în Asia Centrală. De la adoptarea Strategiei UE pentru Asia Centrală⁴⁴, am sporit frecvența și nivelul angajamentului nostru politic. La nivel regional, este în curs de punere în aplicare Foaia de parcurs privind aprofundarea legăturilor dintre UE și Asia Centrală⁴⁵. La nivel bilateral, printre evoluțiile majore se numără memorandumurile de înțelegere privind materiile prime critice încheiate cu Kazahstan (2022) și Uzbekistan (2024)⁴⁶.

⁴² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_22_6683

⁴³ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/regional-teachers-initiative-africa_ro

⁴⁴ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/06/17/central-asia-council-adopts-a-new-eu-strategy-for-the-region/>

⁴⁵ https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-central-asia-19th-ministerial-meeting-held-luxembourg-23-october-2023_en

⁴⁶ https://global-gateway-forum.ec.europa.eu/news/global-gateway-forum-eu-and-uzbekistan-forge-strategic-alliance-critical-raw-materials-partnership-2023-10-25_ro

Coridorul de transport transcaspic

În cadrul strategiei „Global Gateway”, UE depune eforturi pentru a transforma coridorul de transport transcaspic într-o rută modernă, competitivă și eficientă care să facă legătura între Europa și Asia în cel mult 15 zile. Astfel se va consolida rolul de centru de conectivitate al Asiei Centrale și se va încuraja cooperarea economică și integrarea regională între cele cinci țări din Asia Centrală, realizându-se, totodată, o conexiune mai strânsă între această regiune și Europa. UE, statele membre și instituțiile financiare europene, acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, vor sprijini coridorul transcaspic de transport prin diverse programe regionale, precum și prin operațiuni de finanțare mixtă și garanții pentru împrumuturi. Participanții la Forumul investitorilor în transporturi UE-Asia Centrală din ianuarie 2024 s-au angajat să mobilizeze 10 miliarde EUR (investiții în curs și planificate) pentru a asigura o conectivitate durabilă a transporturilor în Asia Centrală, pe baza unui studiu publicat în iunie 2023⁴⁷. O platformă de coordonare a fost lansată la Astana în iunie 2024.

Strategia UE pentru cooperare în regiunea indo-pacifică⁴⁸ din 2021 a stabilit cadrul de parteneriat în această regiune. Au fost lansate inițiative comune în contextul forumului ministerial UE-Regiunea indo-pacifică, care este organizat în fiecare an.

UE și-a consolidat parteneriatele bilaterale cu India (Parteneriatul strategic UE-India: o foaie de parcurs până în 2025⁴⁹, Parteneriatul pentru conectivitate UE-India, Consiliul UE-India pentru comerț și tehnologie) și cu restul regiunii Asiei de Sud (inițiative bilaterale ale Echipelor Europa, combinate cu acțiuni de continuare a integrării regionale, cum ar fi inițiativa emblematică „Global Gateway” privind conectivitatea energetică în Asia de Sud).

În 2020, UE a instituit un parteneriat strategic cu Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est, iar în 2022 a găzduit un summit comemorativ pentru a sărbători 45 de ani de parteneriat. Cu această ocazie, a anunțat un pachet de investiții în valoare de 10 miliarde EUR în cadrul strategiei „Global Gateway” pentru această regiune⁵⁰.

Transformarea digitală în Filipine

Programul Copernicus din Filipine este primul program al UE de observare a Pământului pentru gestionarea riscurilor de dezastre în Asia de Sud-Est. Pe baza unui parteneriat cu Agenția Spațială Europeană, această inițiativă⁵¹ implică înființarea unei platforme de date găzduită de Agenția Spațială din Filipine. Accesul la datele satelitare ar urma să contribuie la îmbunătățirea gestionării mediului și la atenuarea efectelor schimbărilor climatice. În plus, prin intermediul pachetului privind economia digitală, UE și statele sale membre, acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, vor ajuta statul Filipine să își modernizeze infrastructura de conectivitate pentru a asigura un acces mai bun la

⁴⁷ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/international-relations/study-sustainable-transport-connections-central-asia_ro

⁴⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/qanda_21_4709

⁴⁹ <https://www.consilium.europa.eu/media/45026/eu-india-roadmap-2025.pdf>

⁵⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7678

⁵¹ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/digital-transformation-and-connectivity-initiative-philippines_ro

datele Copernicus. Astfel se vor consolida capacitățile în ceea ce privește securitatea cibernetică și implementarea tehnologiei 5G, se vor finanța burse de studiu și se vor facilita schimburile tehnice.

Acțiunile climatice și durabilitatea mediului sunt în centrul cooperării UE-Pacific. Alianța verde-albastră UE Pacific⁵², lansată în 2021, a fost completată de acțiuni bilaterale.

De asemenea, UE a consolidat dialogul strategic și schimburile tehnice cu partenerii industrializați (de exemplu, Parteneriatul pentru conectivitate cu Japonia, Comunicarea comună privind un parteneriat strategic cu Golful⁵³). În prezent, explorează oportunități mai ample de cooperare în cadrul strategiei „Global Gateway”.

c. America Latină și zona Caraibilor

America Latină și zona Caraibilor sunt parteneri esențiali pentru autonomia strategică a Europei. Multe țări din regiune au potențialul de a beneficia de lanțurile valorice globale (de exemplu, pe teritoriul lor se află aproximativ 60 % din rezervele de litiu identificate la nivel mondial), dar au nevoie de capital, de tehnologie, de formare și de standarde pentru a elimina deficitul de investiții.

Mobilitatea electrică în Costa Rica

Planul național de decarbonizare elaborat de Costa Rica vizează o economie cu emisii nete egale cu zero până în 2050, sectorul transporturilor aflându-se în centrul atenției. În contextul Agendei de investiții „Global Gateway” pentru America Latină și zona Caraibilor, UE, Portugalia, Spania, Franța, Germania, Suedia și Țările de Jos, acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, oferă sprijin tehnic, financiar și industrial pentru a ajuta Costa Rica să își electrifice rețeaua de transport public. Aceasta include modernizarea sistemului de transport cu autobuzul, electrificarea trenurilor de călători și consolidarea infrastructurii pentru electromobilitate⁵⁴.

Reuniunea la nivel înalt cu Comunitatea Statelor Latinoamericane și Caraibiene din iulie 2023 a semnalat un nou început în cadrul parteneriatului: de la parteneri naturali la parteneri aleși⁵⁵. Prin intermediul Agendei de investiții „Global Gateway”, UE s-a angajat să mobilizeze investiții în valoare de cel puțin 45 de miliarde EUR pentru această regiune până în 2027. Portofoliul include peste 130 de proiecte⁵⁶ în sectoare precum hidrogenul și energia din surse regenerabile, conservarea oceanelor și a pădurilor, materiile prime critice, tranziția digitală, reziliența sanitară, educația și infrastructura de transport. De asemenea, UE și-a dublat eforturile pentru a implica partenerii din Caraibi pe baza a trei parteneriate strategice privind durabilitatea mediului, reziliența economică și comerțul, guvernanta, securitatea și dezvoltarea umană. Prin lansarea programului EL PACcTO 2.0⁵⁷, UE și-a consolidat, de asemenea, acțiunile privind criminalitatea transnațională.

⁵² https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/green-blue-alliance-pacific_ro

⁵³ https://www.eeas.europa.eu/eeas/joint-communication-%E2%80%9CStrategic-partnership-gulf%E2%80%9D_en

⁵⁴ https://global-gateway-forum.ec.europa.eu/news/global-gateway-forum-eu-and-costa-rica-strengthen-their-partnership-advances-secure-connectivity-2023-10-24_ro

⁵⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_23_3045

⁵⁶ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/initiatives-region/initiatives-latin-america-and-caribbean_ro

⁵⁷ https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/news/new-means-fight-transnational-crime-between-eu-and-latin-america-and-caribbean-launch-el-paccto-20-2024-03-12_ro

Transformarea algelor Sargassum în oportunitate economică

În cadrul Agendei de investiții „Global Gateway” UE-ALC, UE, BEI, Franța, Germania, Spania și Finlanda au lansat o inițiativă de tip „Echipa Europa” care urmărește să reducă daunele cauzate de algele Sargassum și să integreze aceste alege în economia circulară (cosmetice, îngrășămintă, biomasă etc.). Această inițiativă prevede activități de cercetare, un cadru normativ și de politică, schimb de cunoștințe, acțiuni de monitorizare și previzionare, facilitarea investițiilor din sectorul privat și realizarea de investiții publice⁵⁸.

d. Țările și teritoriile de peste mări

Sprijinul acordat țărilor și teritoriilor europene de peste mări include investiții în educație, capacitatea tinerilor și tranzițiile către economii mai ecologice, mai albastre și mai integrate din punct de vedere digital. UE și-a extins cooperarea cu Groenlanda prin semnarea unui memorandum de înțelegere privind lanțurile valorice durabile pentru materiile prime critice (noiembrie 2023)⁵⁹ și prin deschiderea unui nou birou al Comisiei la Nuuk (martie 2024).

Concluzie

Într-un context marcat de provocări geopolitice, schimbări climatice și o concurență geoeconomică acerbă, UE și-a modernizat modelul de cooperare pentru dezvoltare. Parteneriatele sale internaționale au devenit un instrument puternic de consolidare a rezilienței atât în afara, cât și în interiorul Europei. Noua abordare, susținută de strategia „Global Gateway”, îi permite UE să contribuie în modul cel mai eficace la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

În același timp, UE s-a poziționat pe plan mondial ca promotoare a educației, a tineretului și a luptei împotriva inegalităților, a implementat o nouă abordare în materie de gestionare a migrației și și-a adaptat implicarea în contexte fragile. Pentru a transpune în realitate această agendă ambițioasă, UE a realizat un progres metodologic major: abordarea de tip „Echipa Europa”.

Bazele au fost puse. „Global Gateway”, ca strategie și marcă, a câștigat teren atât în interiorul, cât și în afara UE. Punerea sa în aplicare este în plină desfășurare în toate regiunile. Vor fi necesare mai multe eforturi, în special în ceea ce privește mobilizarea finanțării private, mobilizarea resurselor pentru țările cu venituri medii, coordonarea între diferitele componente ale abordării de tip „Echipa Europa” și în cadrul acestora și utilizarea mărcii. Cu toate acestea, viitorul colegiu va avea o bază solidă pentru a duce parteneriatele internaționale ale UE la nivelul următor, în contextul unei noi politici economice externe.

⁵⁸ https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/news/cop28-eu-joins-forces-latin-america-and-caribbean-combat-sargassum-and-make-it-economic-opportunity-2023-12-06_en#:~:text=Under%20the%20EU%20DLAC%20Global,algae%20and%20integrate%20them%20into

⁵⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_23_6166

Anexă – Exemple de rezultate ale strategiei „Global Gateway”

a. Africa

- **Portul Cotonou:** Portul Cotonou este unul dintre cele mai importante noduri maritime din Africa de Vest, fiind situat strategic între Lomé și Lagos. Începând din 2018, este gestionat de Port of Anvers Bruges International, care a lansat un efort de modernizare și extindere, transformând Cotonou într-un pol de excelență în materie de logistică și digitalizare. UE, Belgia, Franța și Țările de Jos, acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, au mobilizat deja peste 200 de milioane EUR pentru a moderniza portul, serviciile pe care le furnizează și conexiunea sa cu hinterlandul. Este vorba, printre altele, despre simplificarea și modernizarea procedurilor vamale, investiții în guvernare și competitivitate, precum și sprijinirea construirii unui nou terminal de pescuit.
- **Coridoarele strategice din Africa:** UE și statele membre promovează transportul durabil și conectivitatea în Africa Subsahariană de-a lungul a 12 coridoare strategice, de exemplu prin ecologizarea și extinderea rețelelor de transport public în Dakar și Nairobi, prin modernizarea portului Cotonou sau prin reabilitarea autostrăzii Dakar-Abidjan. De asemenea, UE a semnat un memorandum de înțelegere cu Zambia, Republica Democratică Congo și Angola privind coridorul Lobito.
- **Hidrogenul verde în Namibia:** În Namibia se găsesc importante resurse de energie eoliană și solară, precum și depozite substanțiale de pământuri rare și de alte minerale, care ar putea constitui coloana vertebrală a unei economii industriale verzi competitive. În 2022, Namibia a fost prima țară africană care a instituit un parteneriat strategic cu UE în ceea ce privește lanțurile valorice durabile pentru materiile prime și hidrogenul din surse regenerabile. În cadrul Forumului „Global Gateway” din 2023 s-a convenit asupra unei foi de parcurs pentru punerea în aplicare a parteneriatului. Aceasta se realizează prin intermediul unei inițiative de tip „Echipa Europa”, care reunește UE, BEI, Germania, Țările de Jos, Belgia și Finlanda. A fost identificată o rezervă de șapte proiecte privind hidrogenul verde, pentru o investiție potențială totală de până la 20 de miliarde EUR. În paralel, UE sprijină Programul național pentru hidrogen verde, punând accent pe alinierea reglementărilor, pe consolidarea capacităților și pe dezvoltarea competențelor. Strategia „Global Gateway” trasează, de asemenea, cadrul pentru cooperarea dintre portul Rotterdam, portul Anvers-Bruges și Namport.
- **Inițiativa Africa-UE privind energia verde:** Cooperarea privind tranziția energetică a avansat considerabil prin intermediul inițiativei Africa-UE privind energia verde, lansată de „Echipa Europa” în 2022. Participă 12 state membre, BEI și BERD și până în prezent au fost promise peste 20 de miliarde EUR pentru perioada 2021-2027, din care 3,4 miliarde EUR din partea UE. Au fost identificate diverse investiții în domeniul energiei, cu niveluri diferite de maturitate.
- **Parteneriate pentru o tranziție energetică justă cu Senegal și Africa de Sud:** Aceste parteneriate urmăresc să accelereze decarbonizarea economiilor țărilor partenere și să sprijine o tranziție energetică justă.
- **Parteneriatul strategic privind lanțurile valorice ale materiilor prime cu Namibia, Republica Democratică Congo, Zambia și Rwanda:** Africa este bogată în materii prime esențiale pentru

tranziția verde și cea digitală. Parteneriatele, dezvoltate în contextul dimensiunii externe a politicii UE privind materiile prime, urmăresc să genereze valoare adăugată în țările partenere și să garanteze o aprovizionare sigură și durabilă cu materii prime și materiale rafinate. Ele sprijină dezvoltarea lanțurilor valorice miniere la nivel local și facilitează investițiile și oportunitățile de finanțare pentru modernizarea industriilor locale. Strategia „Global Gateway” sprijină punerea lor în aplicare.

- **Economia albastră:** În Tanzania, inițiativa Echipii Europa privind economia albastră se axează pe: (i) protecția mediului și gestionarea durabilă și rezilientă la schimbările climatice a ecosistemelor din zonele de coastă; (ii) sprijinirea întreprinderilor durabile și generatoare de locuri de muncă în sectorul economiei albastre, inclusiv utilizarea productivă a ecosistemelor marine și de coastă; (iii) guvernanta transformatoare și reformele politicilor.
- **Parteneriatele forestiere cu Republica Congo, Uganda și Zambia:** Scopul lor este să abordeze pădurile într-un mod cuprinzător și integrat. Aceste parteneriate își propun să sprijine protejarea și refacerea pădurilor și să asigure utilizarea și gestionarea durabilă a acestora, să promoveze buna guvernanta în domeniul forestier, să consolideze lanțurile valorice forestiere, să stimuleze medii de afaceri stabile și legale și să asigure durabilitatea comerțului cu produse forestiere și cu alte produse de bază care duc la defrișări.
- **Pachetele privind economia digitală care vizează Nigeria, Kenya și Republica Democratică Congo:** Prin lansarea pachetelor privind economia digitală, UE contribuie la stimularea conectivității, a competențelor și a guvernantei favorabile incluziunii în sectoarele digitale ale țărilor partenere. În Kenya, acest pachet va fi pus în aplicare prin intermediul inițiativei Echipii Europa privind digitalizarea centrată pe oameni.
- **Economia și societatea digitală în Africa Subsahariană:** Prin lansarea inițiativei Echipii Europa privind economia și societatea digitală în Africa Subsahariană, UE sprijină și promovează tranziția digitală a Africii abordând conectivitatea, guvernanta, antreprenoriatul și competențele, inclusiv ca parte a secțiunii pentru Africa a Platformei digitalizării pentru dezvoltare.
- **Producția de vaccinuri în Africa:** Inițiativa Echipii Europa privind producția de vaccinuri, medicamente și tehnologii medicale și accesul la acestea sprijină eforturile Uniunii Africane de a promova producția locală de vaccinuri și un acces mai larg la produsele medicale. Până în prezent, au fost mobilizate peste 2 miliarde EUR din bugetul UE și al statelor membre, furnizându-se inclusiv sprijin pentru Acceleratorul producției africane de vaccinuri. Această inițiativă abordează segmentul ofertei (producția), segmentul cererii (preluarea) și mediul favorabil, după cum s-a demonstrat în Rwanda, odată cu deschiderea primei unități ARNm la Kigali, în decembrie 2023, și cu lansarea programelor de biotehnologie la Universitatea din Rwanda, în aprilie 2023. În Senegal, proiectul MADIBA (*Manufacturing in Africa for Disease immunisation and Building Autonomy* – Producția în Africa pentru imunizarea împotriva bolilor și consolidarea autonomiei) urmărește să lanseze producția de vaccinuri în 2025. În Africa de Sud, a început deja producția de vaccinuri împotriva COVID-19 la Aspen Pharmacare. În Ghana, DEK Vaccines Limited înființează o instalație de umplere și finalizare, producția urmând să înceapă în 2025.
- **Inițiativa regională a profesorilor pentru Africa:** Africa va avea nevoie de peste 15 milioane de profesori suplimentari pentru a implementa învățământul primar și secundar universal până în

2030. Inițiativa regională a profesorilor pentru Africa, lansată în ianuarie 2023, reunește UE și mai multe state membre ale UE, Uniunea Africană și UNESCO. Ea contribuie la reducerea penuriei de cadre didactice și la formarea, în sectorul educației, a unei forțe de muncă mai competente, mai motivate și mai favorabile incluziunii, capabilă să ofere un învățământ de calitate.

- **Competențe bazate pe oportunități și educația și formarea profesională în Africa:** Inițiativa Echipei Europa privind competențele bazate pe oportunități și educația și formarea profesională în Africa urmărește să identifice oportunități decente de angajare și competențele solicitate pentru a orienta intervențiile în domeniul educației și formării profesionale la nivel de țară.

b. Asia și Pacific

- **Coridorul de transport transcaspic:** În cadrul strategiei „Global Gateway”, UE depune eforturi pentru a transforma coridorul de transport transcaspic într-o rută modernă, competitivă și eficientă care să facă legătura dintre Europa și Asia în cel mult 15 zile. Astfel se va consolida rolul de centru de conectivitate al Asiei Centrale și se va încuraja cooperarea economică și integrarea regională între cele cinci țări din Asia Centrală, realizându-se, totodată, o conexiune mai strânsă între această regiune și Europa. UE, statele membre și instituțiile financiare europene, acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, vor sprijini coridorul transcaspic de transport prin diverse programe regionale, precum și prin operațiuni de finanțare mixtă și garanții pentru împrumuturi. Participanții la Forumul investitorilor în transporturi UE-Asia Centrală din ianuarie 2024 s-au angajat să mobilizeze 10 miliarde EUR (investiții în curs și planificate) pentru conectivitatea durabilă a transporturilor în Asia Centrală, pe baza unui studiu publicat în iunie 2023⁶⁰. O platformă de coordonare a fost lansată la Astana în iunie 2024.
- **Urbanizarea durabilă și mobilitatea urbană verde în India:** UE sprijină reabilitarea infrastructurii urbane, punând accent pe gestionarea integrată a deșeurilor și pe gestionarea urbană sensibilă la schimbările climatice. Aceasta include implementarea unor sisteme feroviare integrate, durabile și eficiente din punct de vedere energetic în Surat și Ahmedabad.
- **Dezvoltarea portului Lumut din Malaysia:** Proiect al unui oraș industrial maritim care vizează transformarea portului Lumut din port specializat în mărfuri vrac în port multifuncțional pentru containere, precum și crearea unui complex industrial și logistic ecologic, orientat către producția de hidrogen, energia din surse regenerabile și o industrie intermediară și în aval durabilă.
- **Parteneriatul strategic privind lanțurile valorice ale materiilor prime cu Kazahstan și Uzbekistan:** Strategia „Global Gateway” sprijină punerea în aplicare a parteneriatelor cu țările din Asia Centrală care dispun de materii prime. UE a semnat memorandumuri de înțelegere pentru parteneriate strategice privind materiile prime critice cu Kazahstan (în 2022) și Uzbekistan (în 2024).
- **Conectivitatea energetică a Asiei de Sud:** Construirea de centrale solare fotovoltaice, hidrocentrale și linii de transport pentru racordarea la rețea prin Bhutan; extinderea liniei de transport Chilime-Trishuli și a proiectului hidroelectric de stocare din bazinul râului Dudh Koshi

⁶⁰ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/international-relations/study-sustainable-transport-connections-central-asia_ro

din Nepal; sprijin pentru dezvoltarea pieței regionale a energiei și a mediului de investiții în Bangladesh, Bhutan, India și Nepal.

- **Inițiativa Echipei Europa privind tranziția către o energie verde în Bangladesh:** Inițiativa sprijină tranziția verde a Bangladeshului prin investiții în producția de energie din surse regenerabile și în eficiența energetică. În cadrul Forumului Global Gateway 2023, Bangladesh și UE au semnat acorduri în valoare de 400 de milioane EUR pentru proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile și cinci acțiuni suplimentare de cooperare, în valoare de 70 de milioane EUR, care sprijină educația, munca decentă, construcțiile ecologice, e-guvernanța și prevenirea violenței bazate pe gen.
- **Parteneriatele pentru o tranziție energetică justă cu Indonezia și Vietnam:** Aceste parteneriate urmăresc să accelereze decarbonizarea economiilor țărilor partenere și să sprijine o tranziție energetică justă.
- **Construirea hidrocentralei cu acumulare prin pompare de la Băc Ái, în Vietnam:** Dezvoltat în contextul Parteneriatului pentru o tranziție energetică justă, acest proiect urmărește să ajute guvernul vietnamez să construiască un sistem hidroenergetic cu acumulare prin pompare format din patru unități. Noul sistem va avea o capacitate totală de 1 200 megawați.
- **Sistemul de hidrocentrale în cascadă din Qaliwana și Vatutokotoko în Fiji:** BEI va sprijini construirea sistemului de hidrocentrale în cascadă din Qaliwana și Vatutokotoko pentru a crește ponderea energiei din surse regenerabile în Fiji, reducând considerabil dependența de combustibilii fosili a acestei țări.
- **Parteneriatul forestier cu Mongolia:** Principalul obiectiv al parteneriatului este de a aborda protecția și refacerea pădurilor din Mongolia, precum și utilizarea și gestionarea durabilă a acestora. Memorandumul de înțelegere al Parteneriatului forestier a fost semnat de președinta Comisiei și de președintele Mongoliei în noiembrie 2022.
- **Inițiativa Echipei Europa privind Alianța verde-albastră pentru Pacific și Timorul de Est:** Inițiativa vizează 15 țări insulare (inclusiv Papua-Noua Guinee și Timorul de Est) și trei țări și teritorii franceze de peste mări. Ea are ca scop integrarea obiectivelor ambițioase în materie de climă și utilizarea durabilă a capitalului natural al Pacificului.
- **Transformarea digitală în Filipine:** Programul Copernicus din Filipine este primul program al UE de observare a Pământului pentru gestionarea riscurilor de dezastre în Asia de Sud-Est. Pe baza unui parteneriat cu Agenția Spațială Europeană, această inițiativă⁶¹ implică înființarea unei platforme de date găzduită de Agenția Spațială din Filipine. Accesul la datele satelitare ar trebui să contribuie la îmbunătățirea gestionării mediului și la atenuarea efectelor schimbărilor climatice. În plus, prin intermediul pachetului privind economia digitală, UE și statele sale membre, acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, vor ajuta statul Filipine să își modernizeze infrastructura de conectivitate pentru a asigura un acces mai bun la datele

⁶¹ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/digital-transformation-and-connectivity-initiative-philippines_ro

Copernicus. Astfel se vor consolida capacitățile în ceea ce privește securitatea cibernetică și implementarea tehnologiei 5G, se vor finanța burse și se vor facilita schimburile tehnice.

c. America Latină și zona Caraibilor

- **Mobilitatea electrică în Costa Rica:** Planul național de decarbonizare elaborat de Costa Rica vizează o economie cu emisii nete egale cu zero până în 2050, sectorul transporturilor aflându-se în centrul atenției. În contextul Agendei de investiții „Global Gateway” pentru America Latină și zona Caraibilor, UE, Portugalia, Spania, Franța, Germania, Suedia și Țările de Jos, acționând în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”, oferă sprijin tehnic, financiar și industrial pentru a ajuta Costa Rica să își electrifice rețeaua de transport public. Aceasta include modernizarea sistemului de transport cu autobuzul, electrificarea trenurilor de călători și consolidarea infrastructurii pentru electromobilitate.
- **Dezvoltarea hidrogenului din surse regenerabile în Chile:** Inițiativa Echipii Europa privind hidrogenul din surse regenerabile în Chile sprijină decarbonizarea economiei acestei țări, creând locuri de muncă verzi și oportunități de afaceri pentru întreprinderile chiliene și europene și satisfăcând totodată cererea Europei în materie de importuri de hidrogen verde. Inițiativa catalizează investițiile private, sprijină dezvoltarea infrastructurii, promovează normele și standardele UE de mediu, sociale și de guvernare, contribuie la transferul de tehnologie, la reforma în materie de reglementare și la formare. Porturile Rotterdam, Anvers și Hamburg au semnat memorandumuri de înțelegere cu Ministerul Energiei din Chile. UE și statele membre oferă, de asemenea, asistență tehnică.
- **Alianța digitală UE-America Latină și zona Caraibilor:** Lansată în martie 2023, aceasta cuprinde toate aspectele tranziției digitale, inclusiv extinderea cablului de fibră optică Bella (*Building the Europe Link to Latin America and the Caribbean*), conectivitatea digitală magistrală, cooperarea în materie de cercetare, strategia regională Copernicus, acceleratorul digital UE-ALC și dialogul politic privind securitatea cibernetică.
- **Conectivitatea și tranziția digitală în Columbia:** Pentru a sprijini inițiativa guvernului care vizează îmbunătățirea conectivității de la 50 la 85 % din populație, este nevoie de un efort comun – politici publice, investiții publice și private, tehnologie și participarea comunității. UE a dezvoltat un dialog puternic cu instituțiile naționale, cu statele membre ale UE și cu întreprinderile lor.
- **Transformarea algelor Sargassum în oportunitate economică:** În cadrul Agendei de investiții „Global Gateway” UE-ALC, UE, BEI, Franța, Germania, Spania și Finlanda au lansat o inițiativă de tip „Echipa Europa” care urmărește să reducă daunele cauzate de algele Sargassum și să integreze aceste alge în economia circulară (cosmetice, îngrășăminte, biomasă etc.). Această inițiativă prevede activități de cercetare, un cadru normativ și de politică, schimb de cunoștințe, acțiuni de monitorizare și previzionare, facilitarea investițiilor din sectorul privat și realizarea de investiții publice.
- **Combaterea poluării în bazinul hidrografic al râului Motagua:** Râul Motagua este unul dintre râurile cele mai poluate cu plastic din lume, contribuind anual cu aproximativ două procente la emisiile globale cauzate de materialele plastice prezente în oceane. În cadrul unei abordări de tip

„Echipa Europa”, UE urmărește să îmbunătățească sistemele de canalizare la nivel municipal și să construiască stații de epurare a apei.

- **Parteneriatul privind reziliența sanitară și producția de vaccinuri:** UE a lansat acest parteneriat pentru a consolida și armoniza mediul de reglementare și pentru a dezvolta integrarea pieței produselor din domeniul sănătății.
- **Inițiativa globală privind obligațiunile verzi în Republica Dominicană:** În contextul cooperării sale în curs cu UE, în iulie 2024 guvernul Republicii Dominicane a emis prima sa obligațiune verde suverană.

d. Țările și teritoriile de peste mări

- **Parteneriatul strategic cu Groenlanda privind lanțurile valorice ale materiilor prime:** Un memorandum de înțelegere a fost semnat în noiembrie 2023. UE va sprijini promovarea și facilitarea investițiilor în materiile prime critice din Groenlanda. Acest lucru va ajuta Groenlanda să își diversifice economia.